

EKO

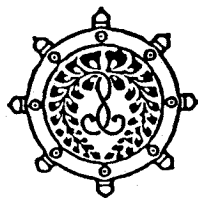
回

向

DRIEMAANDELIJKS
TIJDSCHRIFT

Juni 1989

Nr 41

Centrum voor Shin-Boeddhisme v.z.w.
Pretoriastraat 68
B-2600 Berchem-Antwerpen

Afgiftekantoor : 2600 Berchem 1

Inhoud

Editoriaal	1
Shinran Shonin : Mattosho 5	3
Shinran Shonin : Tannisho (Postscriptum 1)	5
10 Jaar Jikoji	10
Sh.A.Peel : De Naam is Namu Amida Butsu (3)	15
R.Franck : Bio-Ethiek (2)	20
Een Credo ?	25
S.S.Kibe Monshu : Geschiedenis van het Ontstaan van de verschillende obediënties in het Shinboeddhisme	27
Jikoji-Nieuws	31

Editoriaal

Vertrouwd geraken met de boeddhistische leer, brr, wat 'n moeilijk iets !

Toegegeven : de 3 kenmerken, de 4 Edele Waarheden, de 5 moraliteiten, de 6 volkomenheden, de 7 factoren ter verlichting, de 8 spaken van het Pad, de 12 nidana's, de 24 vormen van oorzakelijkheid, de 75 of 100 dharma's... en we kunnen herbeginnen met de diverse niveaus van nirvana, de 2 of 3 of 4 boeddhalichamen, de 3 of 4 waarheidstypes, de 8 of 9 bewustzijnsvormen... en dat dan allemaal nog doorspekt met Sanskriet, Pali, Chinees, Tibetaans, Japans...

Het probleem van deze problemen is evenwel dat, wanneer je die ingewikkeldheden per se wil vereenvoudigen, "uitleggen in verstaanbare taal voor gewone mensen", tenzij je de Boeddha in hoogst eigen persoon bent (of denkt dat te zijn...), je onvermijdelijk fout zit . Onvermijdelijk . Elke simplificatie is simplistisch, elke verkorting is een verdraaiing . Gautama Buddha zelf deed er zes jaar over om de 'Oorsprong in Afhankelijkheid' te begrijpen . Bodhidharma (tenminste als we de legende mogen/willen geloven) zat negen jaar vòòr een witte muur . Grote T'ien-t'ai, Ch'an, Tantra of Theravada meesters mediteerden 30, 40 jaar vooraleer ze, naar eigen zeggen, 'iets' begonnen te begrijpen . Wij, Europeanen, we denken dat we het *fin du fin* doorhebben als we over een onderwerp één of twee boekjes gelezen of én of twee tv-uitzendingen gezien hebben...

Meer nog . Daarbij moeten we het verschil in culturele denk- en leefvormen voegen . Wij zitten hier in een Grieks-Romeins-Joods-Christelijk complex, met dialectische, materialistische, competitieve impulsen . Onze begrippenwereld van god, ziel, goed en kwaad, tijd en historie en noem zo verder maar op, ligt helemaal anders dan hetgeen we, met de beste bedoelingen, vanuit het "oosten" in onze talen en denkvormen omzetten .

Willen we die hindernissen overkomen en niet in afdwalingen en verdromingen vervallen, dan moeten we in de

mate van onze mogelijkheden, ons ook inspannen de Leer te bestuderen en ons niet sussen met een verleidelijk afkooksel ervan .

De meesters wijzen ons de weg die zij begaan hebben, en die weg moeten wij zelf begaan , - met èn tegen onze ego-illusies, met èn tegen onze verblindigen en zelf-vertroostingen .

Daarom wordt, in geheel de boeddhistische wereld, ook de intellectuele studie hoog aangeslagen . Ook in Zen, - waar men de sutra's verscheurt *na* men ze bestudeerd heeft; ook in de Reine-Landschool, waar Honen aan zijn discipelen zegt : "Wordt ongeletterd", wat veronderstelt dat men eerst echt 'geletterd' dient te zijn .

Ik herinner me een oude dame die getrouw de Honganji-tempel te Kealakekua, op het eiland Hawaii, bezocht en er aandachtig geluisterd had naar mijn 'geletterde' lezingen tijdens een Summer Session . Op 't eind van de session kwam ze mij vinden : "Sensei, ik heb zo aandachtig naar u geluisterd, maar ik ben slechts een oude dwaze vrouw die er niets van begrepen heeft . Moet ik dat nu allemaal kennen ?" Ik vermoedde dat ik met een *myokonin* te maken had : "Heb je ooit behoefte gevoeld te weten, heb je je ooit vragen gesteld ?" . "Neen, daar heb ik nooit tijd toe gehad...maar ik heb altijd en overal geleefd in vertrouwen op de Boeddha, ik heb zoveel mogelijk de nembutsu gezegd en bovendien gedacht dat, hoe dwaas ik ook ben, Amida die dingen wel voor mij weet en dus heb ik me er ook nooit zorgen over gemaakt."

Want wie vertrouwen heeft, wie absoluut vertrouwen heeft in de Ander-Kracht, die stelt zich immers geen vragen meer en hoeft geen antwoorden .

Maar zeg me, lieve lezer(es), heb jij dan zoveel vertrouwen in je boeddha-gemoed dat jij je geen vragen meer te stellen hebt ? Zo ja : dan is "leren" en "proberen te begrijpen" overbodig, nutteloos, tijdverlies.

Zo niet ?

Shitoku

MATTOSHO Lamp voor Latere Tijden

Brieven van Shinran (5)

Jinen' is de unieke uitdrukking van Shinran voor datgene dat waar en werkelijk is ; voor datgene wat gewoonlijk "zo-heid, dharmakaya, nirvana enz." wordt genoemd . Het vindt zijn uitdrukking in de persoon waarin alle sporen van ego-handhaving - berekenend , emotioneel en wilsgebonden - verdwenen zijn en het is uiteindelijk verwezenlijkt in het Verheven Boeddhaschap, dat vormloos is . Zodoende "In Anderkracht is niet-zelfwerkzaamheid ware werkzaamheid" . "Omtrent Jinen-hôni" is een rechtstreekse getuigenis van de woorden van Shinran, door Kenchi opgetekend in 1258 .

Omtrent Jinen-hôni

Aangaande *jinen* : *ji* betekent 'vanzelf' - niet door de berekening van de beoefenaar ; men is ertoe bestemd zo te worden . *Nen* betekent 'men is bestemd ertoe bestemd zo te worden' - niet door de berekening van de beoefenaar; het is door de werkzaamheid van de Gelofte van Tathagata . Aangaande *hōni*, dit betekent "men is ertoe bestemd zo te worden (*ni*) door de kracht van deze dharma (*hō*) zijnde de werkzaamheid van de Gelofte waarin er geen berekening is van de zijde van de beoefenaar . Kortweg, er is in het geheel geen plaats voor de berekening van de beoefenaar . Daarom wordt ons geleerd dat de niet-werkzaamheid in de Anderkracht de ware werkzaamheid is .

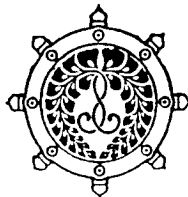
Jinen houdt in dat van het allereerste begin iemand ertoe bestemd is zo te worden . Amida's Gedlofte is van het allereerste begin ontworpen om elk persoon ertoe te brengen zijn vertrouwen te stellen in Namu-Amida-Butsu en in het Boeddha-land te worden ontvangen ; niets van dit alles gebeurt door de berekening van de beoefenaar . Er wordt hem geen ruimte geboden zich bezig te houden met zijn goed of slecht zijn . Dit is de betekenis van *Jinen* zoals ik die geleerd heb .

Deze Gelofte is de Gelofte die erop gericht is ons allen tot het Verheven Boeddhaschap te brengen . De Verheven Boeddha is vormloos en omwille cvan zijn vormloosheid wordt hij *Jinen* genoemd . Wanneer deze Boeddha wél vorm heeft, wordt hij niet de Verheven Boeddha genoemd . Om ons er bewust van te maken dat de ware Boeddha vormloos is, wordt hij nadrukkelijk Amida Boeddha genoemd ; zo werd mij geleerd . Amida Boeddha is het middel dat ons de mogelijkheid biedt *jinen* te verwezenlijken . Nadat wij ons ervan bewust zijn geworden dat het inderdaad zo is, moeten wij niet alsmaar over *jinen* blijven praten . Als iemand over *jinen* praat, wordt de waarheid dat Anderkracht niet-zelfwerkzaamheid inhoudt, opnieuw een probleem van zelfwerkzaamheid . Dat is het mysterie van de Boeddha-wijsheid .

Gutoku Shinran
op 86-jarige leeftijd

TANNISHO

POSTSCRIPTUM

Is het niet zo dat elk van de hiervoor besproken punten voortkomt uit afwijkingen van de shinjin-gedachte ?

Volgens hetgeen de wijlen Shônin vertelde, waren er ten tijde van Hônen Shônin, onder het grote aantal discipelen, er slechts weinigen met dezelfde shinjin als Hônen en hierover was er een discussie ontstaan tussen Shinran en zijn mede-beoefenaars .

Het gebeurde zo : "Zenshins" shinjin en Hônens shinjin^a zijn één en dezelfde ." zei Shinran, waarop mede-beoefenaars, met name Seikan-bô, Nembutsu-bô en anderen, onverwachts opwierpen: "Hoe kan Zenshin-bô's shinjin één en dezelfde zijn als de shinjin van de Shônin ?" . Toen ze dit gezegd hadden, antwoordde Shinran : "Moest ik zeggen dat, ondanks het feit dat Shonins wijsheid en geleerdheid zo groot zijn, mijn wijsheid en geleerdheid eraan gelijk zouden zijn, dat zou een dwaling zijn ; maar in shinjin, de vestiging van de geboorte, is er geen enkel verschil . Ze zijn helemaal één ."

a - Zenshin : naam die Shinran in 1205 van Hônen gekregen had .

b - *shinjin* heeft hier onmiskenbaar de betekenis van 'gemoed van vertrouwen', d.i. overtuiging, vast vertrouwen in de Gelofte-Kracht .

Dat was *Shinrans* antwoord . Nochtans, aangezien er nog bedenkingen bestonden : "Hoe kan zulke redenering waar zijn ?", besloot men uiteindelijk dat het best was *dit probleem* aan de Shônin voor te leggen, of de ene ofwel de andere gelijk had, *waarop* zij de bijzonderheden aan Hônen gingen uiteenzetten .

Daarop verklaarde Hônen Shônin : "Genkû's shinjin is van de Tathâgata ontvangen shinjin .

Zenshins shinjin is eveneens van de Tathâgata ontvangen shinjin .

Daarom zijn ze *beide één en dezelfde*.

Iemand met een afwijkend shinjin zal zeker niet gaan naar het Reine Land waarheen Genkû zal gaan ." Aldus sprak hij ; Daardoor blijkt dat, ook onder mensen van de exclusieve enkelvoudige praktijk^a het *zelfde* probleem bestaat van *hun shinjin* dat niet één zou zijn met Shinrans shinjin .

a - *ikkô senjû* : de praktijk van de nembutsu .

Ofschoon het bovenstaande waardeloze^a herhaling is, heb ik het hier toch neergeschreven .

a - *izuremo-izuremo* : "zo maar wat om 't even" , een bescheidenheidsformule, waarmee de auteur een onderscheid wil invoeren tussen zijn eigen verwoording die hij gebrekkig en waardeloos vindt, vergeleken bij de waardevolle zin van de woorden van Shinran Shônin .

Zolang dit op dauw gelijkende leven nog wat vasthoudt aan het verwelkte gras van dit lichaam, kan ik nog luisteren naar de onzekerheden van de mensen die mij vergezellen op het pad en hun de betekenis van de woorden van de Shônin uiteenzetten, maar ik ben bedroefd bij de gedachte dat, wanneer ik mijn ogen zal gesloten hebben, er vast en zeker verwarringen zullen ontstaan tengevolge van verslapping van de Leer.

Wanneer gij verward geraakt door mensen die elkaar beweringen als de voorgaande voorhouden, lees dan zorgvuldig de schrifturen die overeenstemmen met de gedachtengang van de wijlen Shônin en die hijzelf placht te lezen.

- a - De auteur schreef Tannishô op hoge leeftijd. Een bepaalde, niet-verifieerbare traditie zegt dat Yuien-bô even oud zou zijn als Shinran; maar zijn geboortjaar is niet gekend. Wel mag verondersteld worden dat hij in 1290 gestorven is.
- b - Net zoals Shinran, ziet Yuien zijn medegeloofsgenoten als medereizigers. Het "pad" is natuurlijk de Leer, een vergelijking die sedert de oudste tijden in het Boeddhisme gebruikelijk was.
- c - *shôgyô* : volgens de meeste commentaren, niet enkel de sûtra's en de sâstra's, maar beslist ook werken van tijdgenoten als Seikaku (*Yuishin-shô*) of Ryûkan (*Ichinen-tanen funbutsu no koto*).

Over 't algemeen zijn in de schrifturen de ware en werkelijke leringen en de aangepaste en voorlopige leringen doorelkaar gemengd.

- a - Volgens Shinrans (o.a. KGSS VI,2) kritische klassering van de leringen, is de 'ware lering' (*shinshû*) vervat in het Grote Reine-Land Sûtra (*Dai-Muryôju-kyô*); de 'werkelijke lering' (*jikkyô*)

verwijst naar de Mahāyāna-leringen van de "plotse verlichting", o.a. Zen, Shingon, Tendai en Kegon . De 'aangepaste lering' (*gonkyō*) heeft betrekking op de Mahāyāna-leringen van de "geleidelijke verlichting", o.a. Hossō, en ook het 'Kleine Voertuig' . De 'voorlopige lering' (*kemon*) is Shinrans aanduiding voor de zelfkracht nembutsu-praktijk volgens de 19de en 20ste Geloften, hoofdzakelijk zoals uiteengezet in het Meditatie-sūtra en leidend tot geboorte in het Grensland .

De hoofdbedoeling van de Shōnin is dat we de aangepaste *leringen* verwerpen en de werkelijke opnemen, de voorlopige opzij-zetten en de ware in praktijk brengen .

U moet onder geen omstandigheden de schrifturen verkeerd lezen .

Ik heb een aantal belangrijke citaten uitgekozen en als referentie *voor de leer* aan dit boekdeel in aanhangsel bijgevoegd.*

a - Het is onduidelijk waarop dit slaat . Men veronderstelt meestal dat dit 'citatenaanhangsel' verloren gegaan is.

De Shōnin had de gewoonte te zeggen: "Wanneer ik aandachtig Amida's Gelofte overweeg, *die oprees* uit vijf kalpa's van meditatie, *dan realiseer ik* dat het allemaal voor *mij*, Shinran alleen was !

Hoezeer ben ik dan ook vervuld van dankbaarheid voor de Voortijdelijke Gelofte, waarin *Amida mijn* heil gevestigd heeft, alhoewel mijn bestaan met zoveel *onheilzaam* karma overbelast is!"

Nu eens te meer overwegend dat dit de belijdenis was van zijn intiemste denken, vind ik dat *deze uitspraak* niet in het minst verschilt van de gulden woorden van Shantao^a : "Weet dat gijzelf in werkelijkheid een in geboorte-en-dood gevat dwaas wezen van karmisch kwaad^b zijt, een wezen sedert de verste voorbije kalpa's steeds verzinkend en alsmaar rondwentelend in samsāra, zonder ooit één voorwaarde^c die naar bevrijding kan leiden !"

a - Shantao (Jap. *Zendō*, 613-681), 5de Patriarch, auteur o.a. van commentaar bij het Meditatie-sūtra.

b - *zai-aku shōji no bombu* .

c - *en* (Skr. *pratyaya*) : 'bij-oorzaak', 'voorwaarde' .

10 Jaar JIKOJI

In december 1977 werd door het latere Centrum voor Shin-Boeddhisme in een klein achterlokaal van een Protestantse jeugddienst, gevestigd op de Grote Markt te Antwerpen, een soort *shrine-room* ingericht, waar aanvankelijk eenmaal per week een eredienst gehouden werd . Door allerlei omstandigheden bleef het evenwel een uiterst bescheiden en weinig succesvolle poging het Shin-Boeddhisme een zekere bekendheid te geven . Daarbij komt dat door interne troebelingen in de jeugddienst, dra de noodzaak bleek van een eigen vestiging, met betere toegankelijkheid en een ruimere zelfstandigheid .

Deze mogelijkheid werd in het voorjaar 1979 geboden door de welwillendheid van Mevr. **Alma Dupont** die, ofschoon zelf geen boeddhiste, blijk gaf van een ruime sympathie : ze stelde de tweede bovenverdieping van haar woonst in de Grote Beerstraat 69, zo goed als gratis ter beschikking voor bijeenkomsten en erediensten volgens de Jodo-Shinshu-traditie .

Zo kregen we de beschikking over een dakkamer van zowat 5 bij 3 m, waar we een laag, geïmproviseerd altaar opstelden . Bovendien beschikten we over een lees- en praatkamer en zelfs een keukentje .

Deze vestiging werd op 6 mei 1979 plechtig ingehuldigd in naam van de hoofdabt van de Nishi-Hongwanji-tempel te Kyoto, door Rev. Prof. **Kakue Miyaji**, Ryukoku Kangaku, bijgestaan door Rev. Prof. Hisao Inagaki, en in aanwezigheid van twee Europese Shin-priesters : Rev. Jack Austin uit Groot-Brittannië, en Rev. Jérôme Ducor uit Zwitserland . De nieuwe vestiging kreeg de naam *JIKO-JI*, wat betekent 'Tempel van het Licht van Mededogen', en werd aldus de eerste 'officiële' tempel van de Jodo-Shinshu in Europa .

In 1980 werd in Jikoji de eerste Europese Shin Conferentie gehouden, waaraan een dertigtal vertegenwoordigers uit diverse Europese landen en Japan deelnamen, onder het voorzitterschap van Ere-Hoofdabt Zenmon Kosho Ohtani . Te dezer gelegenheid had Mevr. Alma Dupont haar hele woonst ter beschikking gesteld .

Tussen 1979 en 1984 kende Jikoji en het Shin-Boeddhisme een stijgende belangstelling . Geleidelijkaan bleek ook de nieuwe behuizing te klein en moest uitgekoken worden naar meer ruimte . Onder de vrienden van Jikoji werd toen de mogelijkheid overwogen van een tempel die volwaardig en als eigendom van het Centrum zou kunnen functioneren . Grootste hinderpaal was hierbij vanzelfsprekend de financiële implicatie, maar dank zij een aanzienlijke schenking van Mevr. **Betty Deprez**, kon het Centrum voor Shin-Boeddhisme, dat ondertussen de juridische vorm van een v.z.w. (vereniging zonder winstoogmerk) aangenomen had, in voorjaar 1985 overgaan tot de aankoop van het pand Pretoriastraat 68, te Berchem-Antwerpen .

Vooraleer kon overgegaan worden tot de vereiste grondige ombouw en vernieuwing van het gebouw, werd de tempelruimte voorlopig op de eerste verdieping ingericht.

De *International Association of Buddhist Culture* (I.A.B.C.), gevestigd te Kyoto en geanimeerd door Rev. Prof. **Shoken Yamasaki**, was ondertussen gestart met een imposante 'fund-raising' die het mogelijk zou maken, zonder zware schulden, het pand, waarvan sommige delen erg verouderd en vervuild waren, om te zetten in de *full-service* tempel die Jikoji nu is .

Van juni tot en met oktober 1985 (en zelfs nog later!) werden er muren afgebroken en andere opgetrokken, plafonds verhoogd of verlaagd, daken hersteld ; alle elektrische leidingen werden vernieuwd en aangepast aan de jongste veiligheidsvoorschriften ; de gas- en waterleidingen werden waar nodig verlegd en vernieuwd ; in alle lokalen kwamen gaskachels en het vereiste meubilair.

Het altaarmeubilair werd ons door I.A.B.C. geschonken en ter plaatse geïnstalleerd door de leverancier, de Heer Kitagawa. Het fraaie Amida-beeld werd door beeldhouwer Eri speciaal voor Jikoji gesneden; het is een schenking van de Heer Yehan Numata, bezieler van de Bukkyo Dendo Kyokai, te Tokyo.

Op 3 november 1985 had dan de plechtige heropening van Jikoji plaats, samen met de dedicatie van het Boeddha-beeld, waarbij Rev. Shoken Yamasaki zelf de liturgie van het "Nieuw Binnenkomen van de Boeddha" voltrok.

In juli 1986 maakte de Europese Shingemeenschap kennis met de tempel en dit ter gelegenheid van een 'dubbele' conferentie in Antwerpen: eerst de 'academische' conferentie van de Europese tak van de *International Association of Shin Buddhist Studies* (I.A.S.B.S.), dan, erbij aansluitend, de *4th European Shin Conference*, in aanwezigheid weer van Ere-Hoofdabt Zenmon Kosho Ohtani en vertegenwoordigers en sympathisanten uit België, Nederland, Duitse Bondsrepubliek, Oostenrijk, Groot-Brittannië, de USA en Japan. Bovendien waren diverse andere boeddhistische organisaties (Theravada, Zen, Kagyu-pa, Linh-Son) vertegenwoordigd, samen met bedienaars van de Katholieke en Protestantse erediensten.

In de loop van de jongste jaren waren er in Jikoji niet enkel de gebruikelijke bezinnings- en eredienstbijeenkomsten, waarbij steeds meer bleek hoe hecht de Shingemeenschap is, maar tevens voordrachten en spreekbeurten voor buitenstaanders. Vaak immers komen groepen en verenigingen, ook uit Nederland, Jikoji bezoeken en luisteren naar de Leer van de Boeddha.

De bijeenkomsten zelf zijn talrijker geworden. Sedert enkele jaren worden in cursusvorm belangrijke teksten uit de Shin-literatuur besproken: *Shoshinge* in 1986-87, *Tannisho* in 1987-1988 en vanaf oktober 1988 ook *Kyogyoshinsho*. Voor 1989-1990 wordt bovendien gedacht aan een basis-cursus over Boeddhisme voor beginners.

Al deze activiteiten zijn mogelijk door de uitrusting van Jikoji . De fraaie stoel- en bankloze tempelruimte (*hondo*) in een niet té uitgesproken Japanse stijl, kan plaats bieden aan een 60-tal personen . De bibliotheek, die ook onze ontmoetingskamer is, pakt uit met een 1100 gespecialiseerde titels . Op de eerste verdieping is er de conferentieruimte, met daarachter het klaslokaal . Vermelden we nog de keuken, het tuintje en hogerop de twee gastenkamers met de nodige faciliteiten .

Maar onontbeerlijk voor Jikoji is, naast de nog onmisbare financiële steun vanuit Japan, voornamelijk van de I.A.B.C., het vertrouwen en de medewerking van diegenen voor wie Jikoji *hun* tempel is . Wanneer dankbaarheid inderdaad de hoogste Shin-deugd is, hoe dankbaar moeten Jikoji en het Centrum voor Shin-Boeddhisme dan niet zijn voor de talrijke vrienden en sympathisanten, jonge en oude, vrouwen en mannen, leken en priesters, wijzen en dwazen, verren en nabijen, allen verenigd in **Namu Amida Butsu** .

PUBLICATIES

Van in het prille begin heeft het Centrum het belang en de noodzaak van publicaties onderlijnd. Er is immers, wat het Shinboeddhisme betreft, zoveel misverstand recht te trekken en zoveel onbekends bekend te maken ; er is bovendien in het Nederlands zo weinig betrouwbaars of verantwoord gepubliceerd over de Jodo-Shinshu, dat noch het persoonlijke contact noch de academische communicatie dit gebrek kunnen verhelpen.

In maart 1978 verscheen het eerste nummer van het driemaandelijks tijdschrift *EKO* ('Verdienste-Overdracht'); het was gepolycopiaerd op 100 exemplaren . Sedertdien - en dit is reeds nummer 41 - heeft *EKO* heel wat meer *body* gekregen . Met de inhoud willen we een zo ruim mogelijk gebied voor een zo ruim mogelijk lezerspubliek bestrijken, met zowel "gemakkelijke" maar nooit vulgariserende artikels, als "moeilijke" bijdragen van filosofische of filologische aard .

Naast deze periodiek, verschenen sedert 1978 ook talrijke brochures en boekjes . Hiertoe werd de uitgeverij 'De Simpele Weg' opgericht en geregistreerd bij de Koninklijke Bibliotheek van België, Dienst Wettelijk Depot, onder nr 0740 .

Vermelden we o.a.

- in 1979 Sh.A. Peel - Shin-Boeddhisme°
1980 id. Le Bouddhisme Shin°
Report of the 1st European Shin Conference°
1981 G.K.Kell - Die Sieben Patriarchen der Jodo-Shinshu
1983 Sh.A.Peel - Jodo-Shinshu and Christianity°
1985 id. Jodo-Shinshu, Korte Presentatie van het Shin-Boeddhisme°
1986 id. Présentation du Bouddhisme Shin
1987 Shoji Hondo - Weldadigheid van Hemel en Aarde
1988 Sh.A.Peel - Het Boeddhisme
id. Le Bouddhisme
1989 id. Het Reine-Landboeddhisme
° uitgeput

in voorbereiding :

Tannisho, Nederlandse vertaling

*was jij mijn verwante
in een vorig leven
o zingende koekoek*

(Issa)

De NAAM is NAMU AMIDA BUTSU (III)

Shitoku A. Peel

Shin-priester in Europa ?

南 1979 . De oktoberschemering omhult Kyoto . En
無 in deze reusachtige eeuwenoude Goei-do heerst
阿 al duisternis.
弥 Hier hebben we ochtend aan ochtend gezeten,
陀 mijn drie jonge *co-trainees* uit Californië en
仏 ik, gekomen uit de verre en schier onbekende
streek die *Berugii* (België) heet .

Elke morgen om zes zaten we hier, eerst in de Amida-do om de Lofzang van de Boeddha (Sambutsu-ge) te zingen . Daarna, tezamen met honderden inwoners van Kyoto en bezoekers uit de provincies, liepen we van de Amida-do naar de andere tempelhal, de Goei-do . En om half-zeven, als de opkomende zon begon te boren doorheen het vensterpapier van de tempel, zaten we weer in Shinran's hal om er de mooie Hymne van het Volmaakte Vertrouwen (Shoshinge) te *chanten* , gevolgd door het melodisch reciteren van de Nembutsu tussendoor de vijf *Wasans*-van-de-dag . Als dat voorbij was, werd plechtstatig één van Rennyō's brieven (Gobun-sho) voorgelezen, dra gevolgd door een preek in het Japans . Maar rond die tijd waren onze benen al zo aan 't afzien dat niemand van ons gevieren er nog iets aan had... En wat waren we blij als die heerlijke lange dienst voorbij was en we als dronkaards probeerden recht te komen vanop de tatami, lachend en huilend van de pijn in knieën, kuiten, enkels en voeten...

Maar die ochtenddiensten, die behoren nu tot een andere periode, die van het daglicht, dat van de zon die roodgloeiend opkwam boven de blauw, groen en diepgrijs geglazuurde dakpannen van de Keizerlijke Stad . Elke dag, als de ochtenddienst voorbij was en de schuifdeuren van de tempelhal werden wijd geopend, braken de gele, oranje en gulden stralen doorheen de schemer van de Goei-do, tot diep tegen het Shinran-altaar .

Nu, deze avond van 15 oktober, is het helemaal anders . De zon is reeds weggedoken achter de bergen die Kyoto omringen . In de almaar donkerder wordende tempelhal, geen drommen volgelingen, geen publiek . Er zijn hier enkel wat zwijgzame 'officiëlen' van de Honganji, die als getuigen zullen optreden bij onze 'wijding' tot Shin-priester . Donker en stil is het in deze Goei-do . Het Shinran-altaar glimt discreet, bijna onzichtbaar in het schijnsel van de sesamolielamp die sedert het jaar 1636 zonder enige onderbreking het beeld van de stichter van de Jodo-Shinshu verlicht . De vier aspiranten die we zijn staren wat onwennig naar het altaar, terwijl we achter onze ruggen het grote zwarte gat van de ons anders zo vertrouwde tempelhal bevroeden .

Voor ons, op een klein tafeltje, juist één kaars . Achter dit tafeltje staat Shinrans afstammeling en opvolger, de nog jonge Monshu, Koshin Ohtani, die sedert enkele maanden de taak van titulair hoofd van de Nishi Honganji op zich genomen heeft . In deze plechtige, verstilde, geheiligde sfeer, wanneer het rituele gedeelte van de ontroerende plechtigheid over is, begint de Monshu langzaam tot ons te spreken .

"Hier zijt ge gekomen voor het altaar van onze stichter, Shinran Shonin . Door op u de Drie Juwelen, de Boeddha, de Dharma en de Samgha te nemen, hebt gij de *Tokudo*-wijding ontvangen, waardoor gij nu priesters van de Jodo-Shinshu geworden zijt . Gij zult voortaan uw dagelijks leven leiden zoals het een priester past... Luister naar

de woorden van Patriarch Zendo : Geloof zelf hetgeen gij aan anderen onderricht... Verspreid de lering van de Jodo-Shinshu in alle landen van de wereld en vervul uw priesterlijke plichten."

Plots snijdt een snerpend gehuil door de tempelhal . Het komt van buiten het heiligdom : de sirene van een ziekenwagen, of van de brandweer of misschien wel van een politiewagen .

De dromerige rust van de Goei-do, de heilige stilte had ons bijna doen vergeten dat deze hoofdtempel van de Honganji niet gelegen is tegen een verre berghelling, te midden van kalme velden of fluisterende cederwouden, ver van de lelijke geluiden van deze wereld . De hoofdtempel van de Nishi Honganji ligt langsheen de Horikawa-dori, een van de drukste lanen van Kyoto .

Want dit is het ware beeld van de Jodo-Shinshu : geen zalvend verlangen naar verlichting in de zaligmakende eenzaamheid van een afgelegen klooster, maar net zoals dat door merg en been snijdende gehuil in de tempelhal, zo is de Jodo-Shinshu gevestigd, te midden van het stadsrumoer, in de draaikolk van *elckerlick's* dagelijkse leven, met alle vreugdes, met alle smarten . Neen : Jodo-Shinshu is beslist geen lering voor bezadigde, dromerig-zwevende mensen . Het is geen lering voor mediterende wijzen of *would-be* heiligen . Het is een lering voor mensen-met-een-lach-en-een-traan, voor mensen van smart en plezier, voor gewone mensen, doodgewone mannen en vrouwen . Misschien is het wel juist daarom dat de plechtige ordinatie in Shinrans Tempelhal wel moest eindigen met de schreeuw van die voorbijrazende sirene .

Een dergelijke dringende, verscheurende kreet begroet onophoudelijk de Shin-priester in zijn Europees Westen . Reeds op het ogenblik dat de nieuwbakken priester, met zijn nog kale hoofd, luchthaven Schiphol verlaat om zich

na zijn Japanreis huiswaarts in het Vlaamse land te begeven, hoort hij diezelfde sirene en voelt hij reeds op zijn schouders de zware druk van de nieuwe situatie . "Hoe zal ik het ooit aankunnen ... ?"

'Priester' : wat een verkeerd woord . Hij voelt zich noch een bemiddelaar tussen God of Boeddha en zijn medemens, noch de drager van een sacramentele waardigheid . Aan, in en rondom hem is er niets sacramenteels, niets heiligs, niets speciaals, niets aparts . De nieuwbakken Shin-priester weet maar al te goed dat hij noch wijs noch goed, - maar dat hij enkel een *bombu* is, een wezen dwaas zoals de meeste andere, en daarbij wat laf, wat lankmoedig, wat verwaand... Hoe kan hij, in deze toch al niet zo voorbeeldige maatschappij, dan een voorbeeld zijn?

Maar juist ook nu voelt hij de sterkte van de banden die hem binden aan het "andere" . Waarlijk, in deze wereld zou hij graag een lichtend voorbeeld willen zijn, maar telkens hij dat probeert, struikelt hij . Hoe graag zou hij aan zijn mede-wezens de weg naar de verlichting tonen, net zoals Shinran dat deed, maar hij is niet bekwaam er de juiste omstandigheden voor te vinden, noch de doel-treffende woorden noch misschien zelfs de juiste innerlijke aandrang .

Nu dat hij een 'priester' is, verwachten sommigen dat hij het juiste, diamantharde antwoord weet op hun levensproblemen of op hun moeilijke vragen over de Leer . Maar die 'priester' van ons is hier in de onmogelijkheid aan zijn gedachten de juiste verwoording, de passende draai te geven . En het kan ook voorkomen dat deze 'priester' meer dan eens twijfelt aan zijn opdracht . In deze materialistische omgeving, die snakt naar allerhande bedrog en begoocheling, in deze relictten van christelijke en postchristelijke structuren, hoe dàarin ooit de westerling warm maken voor de volkomen volmaaktheid van het Boedhaschap ?

Maar juist op het moment dat hij gaat toegeven aan zijn twijfels, aan zijn *desespereren*, dan denkt hij aan de situatie in Japan, zovele eeuwen terug, toen Shinran, in navolging van Honen Shonin, besloot de Nembutsu-lering te prediken, en dan nog wel in zijn ballingsoord in dat onherbergzame noordoosten van Japan. Shinran, in die situatie van afzondering en ontbering, ver van zijn geliefd meester en zijn mede-volgelingen, predikte de Nembutsu-leer precies voor diegenen die, volgens de gangbare conventie, geen aanspraak konden maken op lering: de minsten, de geringsten, de boeren, de vissers, de dagloners, over wie zo plechtig van de kansel verklaard werd dat ze toch nooit de verlichting zouden kunnen verwezenlijken.

Juist zoals het Mahayana Boeddhisme rust op de twee pijlerconcepten van Wijsheid en Mededogen, waarbij beide niets anders zijn dan de absolute eenheid in de Boeddha, zo leert de nieuwbakken Shin-priester geleidelijk, met scha en met schande, dat hij enkel leven kan steunend op dankbaarheid en nederigheid.

Deze dankbaarheid gaat hoofdzakelijk naar de universele en natuurlijke (niet 'boven-natuurlijke' !) Gelofte-Kracht van Amida, de Oneindige Boeddha van Licht en Leven. Dankbaarheid: zij is verwerkelijkt (geobjectificeerd, gereïficeerd, volgens het filosofische jargon van onze tijd) in de Naam NAMU AMIDA BUTSU. Deze absolute Boeddha-kracht ver-vult de Nembutsu-adept in alle dieptes en ondieptes van zijn betrekkelijk bestaan. En het is juist hiervan dat hij getuigenis aflegt tegenover de wereld die hem omringt.

Dit gevoel van dankbaarheid is niet enkel gericht op zijn persoonlijke opvatting van Boeddha of Boeddhenschap, maar wordt in de Nembutsu uitgedrukt als de dankbaarheid tegenover alle wezens, vermits alle wezens zonder enige uitzondering deelachtig zijn, hetzij feitelijk hetzij potentieel, hetzij bewust hetzij onbewust, aan Amida Buddha's heilswerkzaamheid.

(wordt vervolgd)

R. Franck

'n Vraag van een vriend

B. vroeg me gisteren, na afloop van het Hanamatsuri-feest, verwijzend naar deze bijdrage over bio-ethiek : *"Vrees je niet dat je, door te zeggen wat mag en wat niet mag, de indruk zult verwekken dat problemen, boeddhistisch bekeken, maar één, als 't ware pasklare antwoord hebben ?"*

Inderdaad een treffende vaststelling .

En met de bezorgdheid en overtuiging van iemand die precies weet wat hij bedoelt en beseft waar het over gaat, merkte B. verder op : *"Je weet dat niet iedereen, niet elke boeddhist, de zaken op dezelfde manier bekijkt? Mogelijk is er meer dan één antwoord, naargelang de omstandigheden, het karakter van de persoon of zijn graad van vordering in de Leer van de Boeddha en zelfs (en vooral) hoe hij/zij die Leer persoonlijk interpreteert of ervaart..."*

Beste B. , ik heb je toen meteen gerustgesteld . Ik voel me helemaal niet geroepen antwoorden te geven in aangelegenheden die verband houden met de Dharma . Meestal voel ik me onzeker, weet ik niet goed waar te beginnen, hoe ik mijn antwoord moet formuleren . Geef ik, gevraagd of ongevraagd, mijn mening ? Zeg ik het zus of zeg ik het zo ? Soms ook kom ik voor een keus te staan : grijp ik hier in of niet ?

Net zoals jij ben ik me ten volle bewust van het subtiele gevaar dat schuilt in een goed bedoeld maar slecht geformuleerd antwoord . Hoe makkelijk kun je iemand niet door té veel of foutieve informatie in de war brengen ?

In contrast met de euforie waarin je verkeert wanneer je zopas de Dharma ontdekt hebt, leer je na een tijd voorzichtig, ja zelfs terughoudend te zijn . Je leert meer aandacht te schenken aan het luisteren, ook naar het verzwegene . En als er dan toch op een antwoord aangedrongen wordt (wat niet altijd écht het geval is) heb je geleerd dat zo bondig mogelijk te formuleren .

Om nu terug te komen op de 'gevaren' van het 'innemen van standpunten' in probleemsituaties . Sta me toe dat ik nog even opmerk dat de bijdrage over bio-ethiek was bedoeld als - zal ik maar zeggen - denkoefening, als forum voor de lezers van EKO : de gelegenheid bieden van gedachten te wisselen of te praten over de vele problemen waar ons dagelijks, samsarisch bestaan mee doordrongen is. Praten over de Leer doen we toch allemaal graag en brengt kennis, inzicht en begrip bij . In één woord : "thought provoking" .

Anderzijds had ik erop gerekend dat Rev. Shitoku enige ogenblikken van zijn druk bezette tijd zou kunnen vrijmaken voor een kritische bespreking om ons, met zijn rechtzettingen en wijze raad, weer op het juiste Pad terug te brengen . Zonder zijn aan- en opmerkingen heeft deze bijdrage m.i. geen nuttige impact .

De Toetssteen van de Boeddhist

In 't licht van het voorgaande durf ik, ondanks mijn relatief recent ontwaken tot de Jodo-Shinshu en mijn geciteerde vrees, een bescheiden steentje bijdragen .

Zo heb ik gehoord dat je er, in het benaderen van een of ander probleem, in elk geval nooit verkeerd aan doet als je alle elementen toetst aan het licht van de Leer .

Bij zijn heengaan zei de Heer Boeddha immers : *Laat de Dharma je licht zijn* . De Leer is voor elk volgeling van Shakyamuni Buddha de enige lichtbaken, de enige wegwijzer in het leven dat hier en nu voor ons is weggelegd . Een gezond principe is dus altijd en overal, waar je maar kunt, de vraag te stellen : "Strookt dit wel met de Leer? Met de Vier Edele Waarheden ? Met het Edele Achtvoudige Pad ?", zoals ook jij, vriend B., zoals je me opmerkte, altijd doet .

Ik zou me bovendien, ik zou haast zeggen (en ik hoop streng terechtgewezen te worden als ik hier de prioriteiten in de onjuiste volgorde heb geplaatst !) vooral afvragen :

" Is er geen tegenstrijdigheid met de Vier Kenmerken van het Leven : de pijlers van onze boeddhistische denkwijze, de vier toetsstenen waar we ons denken kunnen aan testen:

1. het lijden (*dukkhā / dukkhā*),
  2. de veranderlijkheid (*anityā / aniccā*),
  3. het niet-zelf, het niet-ik (*anātman / anattā*, Eng. 'egolessness' of 'non-soul'),
- drie kenmerken die, zoals alles in deze samsarische wereld, het gevolg zijn van ontelbare oorzaken en interrelaties, en enkel opgeheven kunnen worden door
4. de uitdoving (*nirvāna*) .

Neem nu b.v. abortus

Aangezien door abortus, door ingreep of kunstmiddelen, aan een menselijke foetus of embryo de gelegenheid wordt ontnomen verder tot ontwikkeling te komen, kunnen we al meteen een reeks vragen stellen, zoals b.v. in welke mate 'n dergelijke karmische ingreep gevolgen heeft, en voor wie ? in welke mate die gevolgen 'onherstelbaar', onherroepelijk zijn ?

Zoals ik het persoonlijk zie, is een foetus of embryo inderdaad een menselijke levensvorm (een stelling die, naar ik meen, wel door geen enkele levensbeschouwing tegengesproken wordt...) en pleeg je met abortus een ingreep met ver-strekkende karmische gevolgen : het ongeboren "ik-wezen" is daardoor immers aangewezen op een volgende 'gelegenheid', zeg maar conceptie, om opnieuw in deze wereld geboren te worden . Dat wil zeggen : wachten tot de volgende conceptie, om mogelijk naderhand tot een boeddhistisch inzicht (en dus tot de uiteindelijke Verlichting) te kunnen komen . Dus inderdaad : een aanzienlijke impact .

Maar geeft deze vaststelling ons een richtlijn ? Betekent dit alles dat abortus absoluut, objectief bekeken, verwerpelijk (wat niet hetzelfde is als "slecht" in tegenstelling tot "goed") is, hoewel je ontegensprekelijk begrip kunt opbrengen voor de motieven van de betrokken partijen .

Is abortus een kwestie van wikken en wegen ? Het maken van een zoveelste keus ? Of 'zomaar' een zoveelste causaliteit in een toch al onmetelijke "overlopende" oceaan van oorzaken en gevolgen ?

Of neem nu euthanasie

't Leven hier en nu is een enige gebeurtenis . "Enig" in die zin dat de nu-gebeurtenis niet in dezelfde omstandigheden tergekeert . In een voortdurend veranderende samsara verschillen deze condities onophoudelijk . Euthanasie impliceert dat de persoon die euthanasie ondergaat, die nog geen *shin-jin* ervaren heeft b.v., nu van deze laatste ervaring verstoken blijft . Zonder euthanasie heeft deze persoon nog altijd de mogelijkheid, hoe gering ook, om zijn/haar karmische configuratie positief te beïnvloeden . Euthanasie neemt deze mogelijkheid onverbiddeijk, brutaal weg .

Maar ik maak me al meteen, terwijl ik schrijf, de bedenking : zal ook ik, als mens, als boeddhist, ooit eens voor de pijnlijke, levensbelangrijke keus komen te staan en me de vraag moeten stellen "Wat doe ik, hier en nu ?" . Objectief dus ook in deze kwestie van leven en dood : begrip voor de door menslievendheid geïnspireerde en goedbedoelde daad... Maar verwerpelijk ? Zoals abortus? Is het de bedoeling alleen die telt ?

Of ook in deze aangelegenheid : de zoveelste causaliteit in de al geciteerde onmetelijke oceaan van oorzaken en gevolgen ?

(vervolgt)

Enkele lezersvragen

Godsdienst/zedenleer... of niets ?

Mijn kinderen volgen momenteel niet-confessionele zedenleer in de Lagere School . Als boeddhist zie ik het belang in van een opvoeding (ook op school) met inbreng van geestelijke waarden . Thuis valt dit natuurlijk niet te moeilijk . Maar daar waar je die verantwoordelijkheid moet overlaten aan het onderwijzend personeel (en/of 'geestelijken' !) rijzen er natuurlijk vragen op . Is het dan toch verkieslijker te opteren voor zedenleer i.p.v. een of andere godsdienst ? Of voor geen van beide? (F.L. uit T.)

Kunstmatige inseminatie

Een vriendin van me overweegt zich te laten bevruchten door kunstmatige inseminatie . Zij is ongehuwd en verkiest deze neutrale, onpersoonlijke methode om geen emotionele banden te hebben met de biologische vader, vooral moest het naderhand blijken dat ze met hem geen verdere relatie wenst te hebben of te behouden . Als boeddhiste zou ik graag uw standpunt kennen . (C.F. uit B.)

Een Credo ?

Uit Canada kregen we een piepklein foldertje "A Buddhist Creed" . Nu bestaan er al zoveel 'creeds' en 'credo's' en 'beginselen' waarin men poogt het Boeddhisme in 't heel kort vast te leggen en geen enkele ervan biedt absolute voldoening... ook deze Canadese niet . Maar hij getuigt toch van zoveel originaliteit, dat Eko deze Creed met voldoening opneemt.

Onze levensbeschouwing leert ons dat waarheid en deugd moeten verwezenlijkt worden door een geestelijke evolutie. Ze kunnen niet bekomen worden enkel door credo's te onderschrijven of in doctrines te geloven . De volgende ideeën zijn gangbaar onder boeddhisten en worden hier enkel naarvoren gebracht als behulpzame wegwijzers, geplaatst door diegenen die voor ons het Pad bewandeld hebben .

I. Wij menen dat de werelden ontstaan, evolueren, veranderen en vergaan door de werking van natuurlijke en inherente oorzaken en dat deze reeksen van cyclussen noch begin noch einde hebben .

II. Wij menen dat de mens niet zomaar een mengeling is van lichamelijke vormen en eeuwigdurende geestelijke substantie, maar wél een complex van processen dat voortduurt zolang het functioneert, net als een vuur dat blijft branden zolang er brandstof is .

III. Wij menen dat bij de dood de levenskrachten zich bundelen en na een onderbreking neerslaan in een nieuwe biologische geboorte .

IV. Wij menen dat het onverlichte bestaan lijden, veranderlijkheid en ijdelheid is en wij verlangen daàr uit bevrijd te worden .

V. Wij menen dat de zonde bestaat uit denken, spreken en handelen dat voortkomt uit verkeerde inzichten en blinde driften, waardoor mededogen en inzicht belemmerd worden .

VI. Wij menen dat onheilsame daden moeten vermeden worden en heilsame daden moeten begaan worden, niet uit vrees voor straf of uit begeren naar beloning, maar uit diepe overtuiging en mededogen en door een zelfloze inzet voor de anderen .

VII. Wij menen dat het doel van dit bestaan niet is het najagen van weelde en genot, maar het vergroten van deugd en wijsheid .

VIII. Wij menen dat wanneer de wolken van driften en onwetendheid verdreven zijn, de zon van het inzicht deze wereld zal verlichten en diens ware natuur zal onthullen: het Boeddhaschap .

IX. Wij menen dat het Boeddhaschap volmaakte wijsheid en volkomen mededogen is, de uiteindelijke kracht het heilsame te verwezenlijken, de diepe grond van alle bestaande dingen en wezens, en het zaad van de verlichting dat in alle wezens op ontkiemen wacht .

Geschiedenis van het Ontstaan van de verschillende Obediënties in het Shinboeddhisme

S.S. Kibe

Shitoku had meermaals de gelegenheid te praten met Senji Kibe, abt van de Kinshoku-ji tempel te Chûzu(Shiga-ken, Japan) en Monshu van de Kibe-obediëntie, die zowat 230 tempels telt . Hij ondervroeg hem o.a over ontstaan en eigenheid van de 'kleinere' obediënties binnen de grote Shin-beweging. In maart 1983 schreef Kibe Monshu ten gebruike van Shitoku een korte geschiedenis over de ontwikkeling van de Jodo-Shinshu . Deze geschiedenis werd uit het Japans in het Engels vertaald door Kensho Hayashi, hoofdpriester van de Hôjuji-Tempel . Hier volgt in enkele afleveringen de Nederlandse bewerking van deze vertaling .

1. Vroegste geschiedenis van de Jodo-Shinshu

Er wordt gezegd dat de Jodo-Shinshu door Shinran Shonin opgericht werd in 1224, als één van de boeddhistische denominaties. Oorspronkelijk echter is het zo dat hij er de man niet naar was een nieuwe secte op te richten ; maar in het 'stichtingsjaar' 1224 zou hij de laatste hand gelegd hebben aan Kyogyoshinsho, het belangrijkste van zijn werken . Het is daardoor dat hij in latere jaren beschouwd werd als oprichter van het Shinboeddhisme .

Shinran werd in 1173 geboren in een voorstad van Kyoto en nog kind zijnde trad hij in de boeddhistische kloostergemeenschap . Daar bestudeerde hij de Leer en in het bijzonder de doctrines van de Tendai-school waarvan hij priester werd en waarvan hij gedurende twintig jaar in Enryakuji, hoofdtempel van de Tendai, de ascetische

en meditatieve praktijken beoefende . Toch begon hij stilaan te twifelen aan de werkzaamheid van deze praktijken en , na jaren van onzekerheid, verliet hij de Tendai-gemeenschap om volgeling te worden van Honen Shonin en de Reine-Landlering (een algemene benaming voor de leringen geaxeerd op Namu-Amida-Butsu). Toen de Nembutsu-school vervolgd werd, werden Honen en zijn discipelen als misdadigers behandeld . Shinran werd verbannen naar Echigo, zowat 500 km ten NO van Kyoto en berucht om zijn sneeuw in de winter . Vijf jaar later werd zijn verbanning opgeheven, maar toen hij vernam dat meester Honen ondertussen overleden was, begaf hij zich niet naar Kyoto, maar naar het Kantô-district, nabij de berg Tsukuba, ongeveer 70-80 km ten NO van Tokyo (maar Tokyo bestond toen nog niet).

Daar verbleef hij ongeveer 20 jaar, tijdens dewelke hij zijn Kyogyoshinsho schreef . In die Kantô-streek maakte hij een groot aantal volgelingen, waarvan de belangrijkste namen bekend zijn, maar waarover ik het nu niet wil hebben . Het blijkt dat Shinran rond z'n zestigste naar Kyoto terugkeerde, waarschijnlijk in 1232. De weg die hij nam loopt zowat parallel met de huidige Tokaidô-weg en tijdens die lange tocht verbleef hij op verschillende plaatsen .

Tegen het einde van zijn tocht kwam hij in Ohmi (de huidige Shiga-prefectuur) aan en in 1235 bereikte hij het dorp Kibe in het Yasu-district . Hier stond een kleine tempel *Ten-an-dô*, waarvan de traditie zegt dat hij in 858 zou gesticht zijn en waar een kleine gemeenschap leefde . Het ligt zowat 40 km ten oosten van Kyoto en bood Shinran een goede gelegenheid informatie in te winnen uit de keizerlijke hoofdstad, vanwaar hij bijna 40 jaar terug vertrokken was .

Kyoto was toen inderdaad de hoofdstad van Japan en telde bij de driehonderdduizend inwoners . Zo komt het dat Shinran geruime tijd in *Ten-an-dô* te Kibe verbleef,

ofschoon er geen eensgezindheid bestaat betreffende de juiste duur (die vermeld wordt als van "enkele maanden" tot "drie jaar"), maar het is een vaststaand en in de officiële geschiedenis van de Jodo-Shinshu erkend feit dat hij er lang genoeg verbleef om er talrijke volgelingen te maken. Dezen vormden de basis van de Kibe-obediëntie en van de latere Kinshoku-ji tempel .

Toen Shinran het Kantô-district verlaten had, liet hij er groepen volgelingen achter die zijn leer verder verbreidden . De sterkste groep werd geleid door *Shinbutsu Shonin* , die actief was in de Nyoraidô-tempel in het Takada-district. Dit was eveneens een eerbiedwaardige kleine tempel, waar Shinran een langere tijd zou verbleven hebben . Later groeide hij met de nieuwe naam Senjû-ji uit tot de hoofdtempel van de Takada-obediëntie .

Na zijn terugkeer in Kyoto, had Shinran geen vaste verblijfplaats . Hij schreef er al zijn werken, uitgezonderd Kyogyoshinsho . Hij had er wel enkele discipelen, maar ze vormden geen georganiseerde groep .

Zijn leven was niet gemakkelijk . Voor de eenvoudigste dingen was hij afhankelijk van de hulp van vroegere volgelingen, die hem toevallig kwamen opzoeken bij hun bezoek aan Kyoto . Sommige van die bezoekers bezochten op hun weg van Kantô naar Kyoto blijkbaar ook de tempel in het Kibe-district, maar historische bewijsstukken bestaan er niet meer over.

Shinran Shonin overleed te Kyoto in 1262, in de ouderdom van 90 jaar . Ongeveer tien jaar later werd voor hem een grafmonument opgericht in de oostelijke buitenwijken van de stad, met vlakbij een kleine tempel waarin zijn houten beeld bewaard werd . Dit is het *Ohtani* mausoleum, dat aan de oorsprong ligt van de Hongan-ji tempel . Het was op initiatief van Shinrans jongste dochter Kakushin-ni dat dit tot stand kwam, maar het waren Shinrans volge-

lingen uit de Kantô-streek die voor de bouw ervan zorgden. Vlak voor haar overlijden in 1283 sprak zij de wens uit dat de volgelingen verder zouden instaan voor graf en tempel en zouden aanvaarden dat haar nageslacht generatie na generatie het toezicht erover zou blijven uitoefenen .

Later groeide deze toezichts- en bewakingsfunctie uit tot wat we 'Monshu' (letterlijk : 'bewaker, heer van de poort'), hoofdbabt van de Honganji, noemen . Andere obediënties gebruiken ook de term 'Hosshu' ('bewaker van de Leer') .

Dat is ruwweg de geschiedenis van de Jodo-Shinshu in de dertiende eeuw ; Men moet daarbij bedenken dat er toen geen duidelijke afdijning was van het begrip 'shû' dat we nu vertalen als 'secte, school, denominatie' en dat de Jodo-Shin-'secte' toen slechts als een obscure 'ha' ('onder-secte') beschouwd werd .

Ofschoon ik denk dat de vertaling van 'ha' eigenlijk 'onderverdeling' is, heeft het Japanse woord toch geen bijbetekenis van 'onder-' . Het doet veelmeer denken aan de omstandigheid waarin meerdere grassprietten opkomen uit één wortel, wat toch wel een zeker verschil uitmaakt ten opzichte van de *onder*-verdeling van een 'tak' in meerdere 'twijgen' .

JIKOJI-Nieuws

Met dit PROGRAMMA vierden we het 10-jarig bestaan van de Tempel van het Licht van Mededogen, Antwerpen

Zaterdag 6 mei 1989

- 10 u. Onthaal - Verwelkoming
10.30 ** Plechtige Eredienst (Shoshinge), voor-
ganger : Rev.Prof.K.Miyaji
11.15 * Welkomstoespraak
Groeten en Boodschappen
Korte toespraak door Rev.K.Miyaji
12 u. Koud buffet
14 u. * Feestrede door M. Vermeir
Getuigenissen door vrienden van Jikoji
15.30 Receptie
17 u. Einde

Zondag 7 mei 1989

- 10.30 ** Plechtige Eredienst (Amida-kyo), voor-
ganger : tempelpriester .
11.15 * Gelegenheidstoespraak door Sh.A. Peel
12 u. Lunch
14 u. * Lezing door G.K.Kell (Berlijn), over
"Eshinni"
Lezing door F.M.Fenzl (Salzburg), over
"Educational Projects in European Shin
Buddhism"
15.30 ** Slotceremonie :
Eredienst (Sambutsuge), voorganger :
Danielle Giradin .
16 u. Afscheid en vertrek van de gasten .
19 u. ** Hymne van Dankbaarheid (Ondokusan)

** *Hondo (Tempelruimte)*

* *Conferentiezaal (1ste verdieping)*

Ja, dat was het officiële programma en het werd stipt nagevolgd ook . Ziehier een ooggetuigenverslag .

77 personen hadden hun deelneming aangekondigd ; daarvan waren er 40 aanwezig op zaterdag 6, en 54 op zondag 7. De lijst van de personen die zich hadden laten verontschuldigen is te lang op hier op te nemen . Wel moeten we de bijzondere gasten vermelden, waarbij natuurlijk in de eerste plaats Rev.Prof. Kakue Miyaji, de man die de "eerste" Jikoji in 1979 inhuldigde en te dezer gelegenheid speciaal overgevlogen kwam (81 jaar !) uit het zonrijke Californië, samen met zijn derde zoon Nobuo, die als priester fungeert in de Honganji-tempel te Los Angeles . Bovendien vertegenwoordigde hij de I.A.B.C. . Vanuit Canada kwam Rev. Kyoyo Ikuta (Calgary Buddhist Church), schoonzoon van Rev.Prof. Shoken Yamasaki, samen met zijn echtgenote . Twee Europese vertegenwoordigers waren er eveneens bij : K.G.Kell uit Berlijn en M.F.Fenzl uit Salzburg . Noteren we ook de aanwezigheid van diverse eminenten uit de religieuze wereld, zoals Lama Karta, en vertegenwoordigers van talrijke boeddhistische en academische organisaties .

De feestelijkheden begonnen met een plechtige eredienst, waarbij Rev.Prof.Miyaji voorging bij Sambujo en Shoshinge. Daarna werd opgetrokken naar de conferentiezaal, waar Shitoku de aanwezigen welkom heette; Rev. Ikuta, en de heren Kell en Fenzl spraken op hun beurt boodschappen van gelukwensen uit . Hubert gaf nadien lezing van de 14 schriftelijk ontvangen boodschappen uit België, Duitsland, Groot-Brittannië, Hawaii, Nederland, Oostenrijk, USA en Zwitserland . De ochtendzitting werd afgesloten met een indrukwekkende toespraak door Rev. Miyaji .

Het koud buffet werd een overweldigend succes . Overvloedige heerlijke gerechten waren door de Jikoji-leden zelf klaargemaakt en werden, overgoten met koffie, tee, fruitsap, frisdranken en wijn, druk pratend en luid lachend verorberd . Een buitengewone feeststemming !

Toch begon de namiddagzitting stipt op tijd, met een toespraak waarin Shitoku de zin van een tempel onderlijnde : niet zozeer als een plaats voor collectieve erediensten of meditaties, maar - zeker en vooral in de Europese kontekst - als een *samgha*-plaats, een gemeenschap, waarin men zowel de Boeddha als de anderen kan ontmoeten, en zeker de Boeddha *in* de anderen, en de anderen *in* de Nembutsu . Hij drukte bovendien de hoop uit dat Jikoji zijn objectief van openheid zou handhaven en vermijden ooit een 'gesloten doos' te worden . Daarop hadden verschillende leden van Jikoji eraan gehouden hun gevoelens en verwachtingen aangaande de Tempel en Shitoku uit te drukken . Zij betuigden hun dankbaarheid door hem een fraaie map aan te bieden waarin 21 bladen speciaal papier, waarop elk (oud en jong) een expressieve tekst of een tekening geschreven of getekend had . Als antwoord, kon Shitoku geen woorden meer vinden (iets dat toch niet al te dikwijls voorkomt...).

De namiddag eindigde dan met een fijne receptie . Iedereen kon aanvoelen dat er in Jikoji een sfeer van hecht vertrouwen en saamenhorigheid heerst onder Amida's vader-en-moederschap . Diverse mensen, die voor 't eerst kennis maakten met Jikoji, spraken hierover hun verbazing en hun bewondering uit .

De zondag begon uiteraard met een eredienst, waarbij Shitoku als tempelpriester voorging bij het reciteren van Amida-kyo (een recente prestatie van onze Jikoji-mensen). Maar de dag werd duidelijk gekenmerkt door de aanwezigheid van een groep Viëtnamese boeddhisten die speciaal met een bus uit Luik waren overgekomen . Hiermee werd Frans zonder taal- of gemeenschapsproblemen de taal waarin Shitoku deze vrienden bijzonder verwelkoomde . Zijn toespraak belichtte enkele markante punten van de Nembutsu-lering : de werkzaamheid van Amida's Mededogen in de diepten van ons gemoed en de noodzaak te luisteren naar *A Di Đà Phật* zoals de Nembutsu in het Viëtnaams klinkt . De vrienden uit Luik voelden zich meteen thuis en riepen Jikoji uit tot '*c'est aussi notre pagode !*' .

Na de lunch (waarbij honderden broodjes *weggewerkt* werden), werd het weer stil, want in de conferentiezaal sprak Shaku Kell over Shinrans echtgenote Eshinni en de merkwaardige man/vrouw-relatie, waarbij beide echtlui, zonder het van elkaar te weten, elkaar beschouwden als manifestaties van Avalokiteshvara, de Bodhisattva van het Mededogen, een verheffend voorbeeld van religieuze vertaling van de huwelijksgemeenschap .

Shaku Fenzl had het over opvoedingsproblemen bij boeddhisten in Europa . Dit onderwerp interesseerde rechtstreeks het publiek en een intense discussie volgde op de uiteenzetting .

Zo kwam de zitting ten einde , maar de Luikse autobus moest toch even wachten tot we in de Tempelhal nog Sambutsuge gezongen hadden, waarbij Danielle voorging (wel enigszins tot verbazing van onze Japans-Amerikaanse *Reverends*).

Nog afscheid nemen, de gasten geleidelijk uitgeleide doen, wat nawuiven en totziensen en dan even uitblazen na die twee wonderlijke dagen . De vaat, de schoonmaak, alles weer op zijn plaats... Om zeven was het zover . Maar zomaar naar huis kan je niet : even nog, onder ons, samen, moe maar tevreden, Shinrans Hymne van Dankbaarheid *Ondoku-san* zingen .

Shitoku dankt hierbij iedereen die bijgedragen en meegewerkt heeft, voor wie niets te veel was en geen inspanning te zwaar . Namen noemen mag niet, heeft men hem gezegd . Trouwens... hij zou iedereen van Jikoji moeten vermelden : de heren en de dames, de ouden en de jongeren, de bakkers en de koffiemakers, zij die bloemen schonken en zij die de bloemen in de vazen schikten... maar vooral zij die , samen met hem, zo diep, zo intens de Nembutsu beleven .

NAMU AMIDA BUTSU .

Deurplaat

In december werd onze deurplaat uit vandalisme weggebroken . Maar nu hangt d'r een nieuwe . Diverse vrienden hadden aangeboden de nieuwe plaat te betalen, maar dat hoeft helemaal niet, want die plaat is er helemaal gratis gekomen . Daar heeft Jan Roosen, student aan de F.V.G. voor gezórgd . En hij is ze nog zelf komen plaatsen ook . Wat daar zo speciaal aan is ? Jan is een gezichtsgehandicapte en manieerde boormachine, hamer en schroevendraaier op de tast, met behulp van enkele (letterlijke) vingerwijzigingen van zijn vrouw Astrid .

Mariemont : 20 mei

Het was een prachtige dag . Het Park van Mariemont straalde licht en kleur uit . Het enig jammerlijke was de opkomst : nog minder dan vorig jaar . Te geloven dat de belangstelling voor de Nationale Dag van het Boeddhisme afneemt en dat de hele opzet dient in vraag gesteld te worden .

Het programma was overigens informeel gehouden . Na de gebruikelijke *puja*'s was het spoedig lunchtijd , gevolgd door een vergadering van de bestuursleden van de Federatie . De verhoopte inter-groep contacten bleven voor een deel uit gezien de beperktheid van de keuze : de aanwezigen bestonden in hoofdzaak uit een goede vertegenwoordiging van de Viëtnameese boeddhisten uit Luik, uit een Theravada groep rondom de Nederlandse *bhikkhu* Devamitta en uit de Jikoji-groep . Toch was het een mooie dag, ook al bezien we die als een 'uitstap'.

Yeunten Ling

In ons vorig Eko-nummer kondigde we voor 2 september een heruitgave aan van de *Journée à la rencontre du*

Bouddhisme . Door het uitblijven van een degelijk gestructureerd programma, bleek het de Federatie wenselijker deze manifestatie te verschuiven naar een latere datum .

K a l u R i m p o c h e i s h e e n g e g a a n

Vòòr enige dafgen bereikte ons het bericht dat Kalu Rimpoche, de lama-animator en geestelijk leider van de Kagyu-pa beweging in Europa, op 84-jarige leeftijd deze wereld verlaten heeft . Het Centrum voor Shin-Boeddhisme biedt de Kagyu-gemeenschappen in België en daarbuiten zijn oprecht medeleven aan .

Principieel bepaalt het Centrum voor Shin-Boeddhisme V.Z.W. noch bijdrage noch lidgeld noch abonnementsgeld . Het Centrum en de Shin-Tempel JIKOJI erkennen de spirituele en morele autoriteit van de Jòdo-Shinshù Hongwanji-ha (Kyoto) in de personen van Hoofdabt Go-Monshu Koshin Ohtani en van Ere-Hoofdabt Zenmon Kosho Ohtani, maar zijn voorts organisatorisch en financieel autonoom . Hun werking is dus afhankelijk van uw medewerking, uw waardering en uw steun .

Onze bankrekening (voor België) is 408-2066511-88, Centrum voor Shin-Boeddhisme V.Z.W., 2600 Berchem-Antwerpen . Voor Nederland en buitenland, bij voorkeur op postrekening 000-0173766-39, op naam van A. Peel, B-2600 Berchem-Antwerpen, België .

ROOSTER DER BIJEENKOMSTEN

Di 06.06 20 u. Sambutsuge (Sh)
Vr 09.06 19 u. KGSS-cursus
Di 13.06 20 u. Juseige (H)
Di 20.06 20 u. Junirai (Sh)
Vr 23.06 19 u. KGSS-cursus
Di 27.06 20 u. Amida-kyo (D)

Di 04.07 20 u. Shoshinge (Sh)
Di 11.07 20 u. Sambutsuge (M)
Di 18.07 20 u. Juseige (Sh)
Di 25.07 20 u. Junirai (B)

Di 01.08 20 u. Amida-kyo (K)
Di 08.08 20 u. Sambutsuge (D)
Di 15.08 20 u. O-Bon¹ : Shoshinge (Sh)
Di 22.08 20 u. Juseige (B)
Di 29.08 20 u. Junirai (M)

Di 05.09 20 u. Amida-kyo (H)
Vr 08.09 19 u. KGSS-cursus
Di 12.09 20 u. Sambutsuge (K)
Di 17.09 19 u. Juseige (D)
Za 23.09 14.30 O-Higan² : Shoshinge (Sh)

---

¹Gedachtenis van de overledenen (Skr. *Ullambana*).

²Herfst-devotieperiode (21 t/m 25.09)

J I K O - J I
Tempel van het Licht van Mededogen

CENTRUK VOOR SHIN-BOEDDHISKE
V.Z.W.

Pretoriastraat 68
2600 Berchem-Antwerpen

Verantwoordelijk uitgever : Sh. A. Peel , Leemputstraat 10,
2600 Berchem-Antwerpen.
Overname toegelaten mits bronvermelding en bewijsexemplaar .

Sneldrukkerij Total Copy Service, Herentals .